

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
Advaita Vedānta	7
Is Vedānta een filosofische stroming?	9
De visie en onderwijsmethoden van Vedānta	13
Kāraṇa-kārya-prakriyā	14
Avasthā-traya-prakriyā	15
Pañca-kośa-prakriyā	17
Sarvātma-bhāva	18
Moderne concepten en misverstanden	21
De rol van de leraar	21
Ātman-gelukzaligheid	21
Kennnis en realisatie	23
Meerdere wegen	24
Mokṣa door een gedachtevrije geest	27
Mokṣa door vāsanā-uitputting	29
Karma-yoga	31
Het prediken van waarden	33
Te veel woorden	33
Bijlagen	35
Anvaya-vyatireka	35
Arundhatī	35
Woordenlijst	36

Voorwoord

Advaita Vedānta is een onderwijstraditie. Wanneer je het onderwijs van een traditionele leraar ontvangt, dan leer je eveneens de hele methode van lesgeven kennen. Het bespreken van de methode is onderdeel van het onderwijs. Bij blootstelling aan een verkeerde methode loop je de visie van Vedānta mis. Daarom behandelt dit boekje de verkeerde methodes en een aantal misverstanden over het onderwijs. Ook nemen we enkele moderne concepten onder de loep. Ik raad iedere Vedānta-student aan dit boekje aandachtig te bestuderen.

Swami Dayananda Saraswati
27 april 2009
Coimbatore, India

Inleiding

Ik noem mijzelf een traditionele Vedāntaleraar. Vedāntaleraar zou genoeg moeten zijn. Waarom dan toch de toevoeging ‘traditioneel’? Ik ben genoodzaakt dit woord te gebruiken vanwege een aantal redenen. Vele moderne academici en verscheidene hindoeïstische, spirituele leraren presenteren Advaita Vedānta als een filosofische stroming en beloven een eenheidservaring van de individuele ziel (*jīva*) met de Heer (*Īśvara*)¹. Voor het verkrijgen van deze beloofde ervaring worden oefeningen voorgeschreven die per leraar verschillen. In deze beknopte presentatie doe ik een poging sommige van deze opvattingen te onderzoeken, niet zozeer om iemand te bekritisieren, maar om je te laten zien wat traditionele Vedānta is.

Advaita Vedānta

Vedānta gaat over dat wat ieder mens het liefste wil. Vedānta analyseert de verschillende doelen in het leven (*puruṣārtha*’s), zoals zekerheid (*artha*), plezier (*kāma*) en *dharma*², en presenteert *mokṣa*, vrijheid van beperking, als het meest aantrekkelijke doel.

De *Muṇḍaka-upaniṣad* analyseert deze *puruṣārtha*’s en zegt: “*Nāsti akṛtaḥ kṛtena*: het niet gecreëerde, is niet gecreëerd door een handeling.”³ *Kṛta* betekent ‘dat wat gemaakt of gecreëerd is’. *Akṛta* betekent ‘dat wat niet gecreëerd is’, iets werkelijk, de *vastu*, die bestaat zonder gecreëerd te zijn. Dezelfde *vastu* wordt in andere *Upaniṣads* beschreven als *satya*, ‘dat wat bestaat’. De *Chāndogya-upaniṣad* zegt: “Voor de schepping

¹ Zie ook de woordenlijst achterin dit boek.

² Harmonie en tevredenheid, verkregen door te doen wat nodig is

³ *Muṇḍaka-upaniṣad* 1.2.12

bestond deze wereld enkel als *sat*.⁴ Aangezien *sat* bestond voordat de wereld, waaronder tijd, geschapen werd, is het buiten het bereik van tijd en dus vrij van tijd, eeuwig. Omdat *sat* reeds bestaat, wordt het niet gecreëerd door een handeling. Vedānta ontvouwt dat het zelf, *ātman*, gelijk is aan deze *satya* en dus: jij bent *satya*.

De kennis van deze *satya* als jezelf is de meest aantrekkelijke *puruṣārtha*. In feite is dit het enige echte doel in het leven. Volgens de *Chāndogya-upaniṣad* betekent deze kennis ook vrijheid van verdriet in dit leven, en voor altijd vrijheid van de cyclus van geboorte en dood (*samsāra*). Aangezien zelfkennis de oplossing is voor het probleem van verdriet, wordt de kennis van de *Upaniṣads* automatisch het meest aantrekkelijke doel voor een mens. Daarom adviseert de *Muṇḍaka-upaniṣad* de zoeker om naar een leraar te gaan die goed onderlegd is in de geschriften (*śāstra*), teneinde zelfkennis te verkrijgen.⁵

⁴ *sad eva saumya idam agra āsīt – Chāndogya-upaniṣad* 6.2.1

⁵ *tad vijñānārthaṁ sa gurum eva abhigacchet samītpāṇiḥ śrotriyam brahmaniṣṭam – Muṇḍaka-upaniṣad* 1.2.12

Is Vedānta een filosofische stroming?

Een filosofische stroming wordt altijd verkondigd door een of meerdere personen en is altijd voer voor discussie. De kennismiddelen van de verkondiger, zoals waarneming en gevolgtrekking, moeten toegang kunnen vinden tot de materie die hij of zij verkondigt. De materie van Vedānta is niet bereikbaar met deze kennismiddelen. Als het dat wel is, wie is dan het subject dat de kennismiddelen hanteert? Stel dat ik het subject ben. Hoe kan ik dan het object zijn waarover ik iets beweer? Daarom kan Vedānta, dat het zelf, *ātman*, als onderwerp heeft, onmogelijk een filosofische stroming zijn.

Elk idee over *ātman* is een speculatie. De *Upaniṣads* maken dit zelf duidelijk: “Begrijp dat dat *brahman*, *ātman*, is, dat niet door de geest geobjectiveerd wordt en waardoor de geest alles kent.”⁶ Vyāsa analyseerde het onderwerp van Vedānta in het licht van verschillende filosofische stromingen die in zijn tijd gangbaar waren, en presenteerde Vedānta als een kennismiddel (*pramāṇa*) voor het kennen van *brahma-ātman*, het zelf dat *brahman* (het onbegrensde) is.⁷ Het is dus niet redelijk om Vedānta te beschouwen als een van de verschillende filosofische stromingen, waaronder onder andere de mechanische materialisten, Cārvāka’s, vallen.

Er zijn vele boeken in omloop die de zes stromingen van de Indiase filosofie bespreken, en waarin Vedānta als een van hen wordt gepresenteerd. Deze onderbrenging is niet juist omdat, in tegenstelling tot een filosofische stroming, Vedānta niet binnen het domein van speculatie valt. De materie van de gehele Veda is niet toegankelijk voor de verschillende kennismiddelen zoals

⁶ *yanmanasā na manute yenāhurmato matam. Tadeva brahma tvam viddhi – Kena-upaniṣad* 1.5

⁷ *śāstrayonitvāt – Brahma-sūtra* 1.1.3